

העותרים:

נג'ט סרג' אדם ואח'

ע"י עו"ד עודד פלר מהאגודה לזכויות האזרח בישראל, וכן ע"י עו"ד ענת בן דור מהתכנית לזכויות פליטים, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב, וכן ע"י עו"ד אסף וייצן ממוקד סיוע לעובדים זרים, וכן ע"י עו"ד אסנת כהן ליפשיץ מהקליניקה לזכויות מהגרים, החטיבה לזכויות אדם, המרכז האקדמי למשפט ולעסקים

שכתובתם להמצאת כתבי בי דין הינה:

האגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75 תל אביב

טל': 03-5608185 ; טל' נייד : 052-2547163 ; פקס : 03-5608165

נ ג ד

המשיבים:

1. הכנסת

ע"י הייעוץ המשפטי, הכנסת, ירושלים

2. שר הפנים

3. שר הביטחון

4. היועץ המשפטי לממשלה

ע"י פרקליטות המדינה

משרד המשפטים, ירושלים

תגובה מטעם העותרים לתגובת המשיבים 2 - 4

לבקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט

בהתאם להחלטת כב' המשנה לנשיא נאור מיום 2.12.2013 מתכבדים העותרים להגיב כדלקמן:

1. תגובת המשיבים, כמו גם מכתבם אל העותרים שצורף לתגובתם, שבים ומבהירים את שטוענים העותרים. הרשויות משרכות רגליהן, ועסוקות, בעיקר, במי שהן סבורות שאין עילה לשחררם. על פי הנתונים שנמסרו בתגובה, נבדק עניינם של כ-59% מהכלואים בלבד, וכ-33% בלבד שוחררו. זאת, אף שבעוד שבועיים ימלאו 90 ימים לפסק הדין. קצב השחרור בשבועות האחרונים עומד על כ-100 אנשים מדי שבוע. נתון זה מלמד מעצמו, כי המשיבים אינם מקיימים את פסק הדין, אלא דוחים את ביצועו ביחס לרוב הכלואים בתקווה כי יצליחו

להעביר חקיקה, שתאפשר את סיכול שחרורם של הכלואים. מאות גברים אריתריאים וסודנים, שאין כל עילה להוסיף ולכולאם, עודם מצויים במשמורת, ולא נבדקו כלל. כפי שצינו העותרים בבקשתם, מדובר בקבוצה אקראית של כלואים מתוך עשרות אלפי מבקשי המקלט שבישראל, שאותם המשיבים מחזיקים כבני ערובה על מנת להאיץ בכנסת לחוקק, תוך "איום" שאם הכנסת לא תשלים את הליך החקיקה, "יאלצו" המשיבים לשחררם. זאת, בעוד היה על המשיבים לשחררם מזה זמן על פי פסיקתו של בית המשפט הנכבד.

2. המשיבים מחייבים לציית לפסק דינו של בית המשפט הנכבד כלשונו וכרוחו, על פי נוסחו ועל פי תכליתו ובשים לב למטרתו:

"חובת כיבודו של פסק דין על ידי פרט או רשות שלטונית משמעותה - קיומו על פי לשונו ועל פי רוחו. כיבוד פסק דין פירושו קיומו על פי נוסחו ועל פי תכליתו. ככל מסמך משפטי, המתפרש על פי הנוסח והתכלית, כך גם פסק-דין מתפרש בהתאם למילותיו ובשים לב למטרתו. קיום ראוי ונאות של פסק דין אינו מתיישב עם תשלום מס שפתיים לנוסח פורמלי של צו שיפוטי המוצא מהקשרו, או בנקיטה בדרך עקלתון שאינה מגשימה את תכליתו. דרישת קיום פסק-דין על פי תכליתו חלה על הפרט, והיא מחייבת את הרשות הציבורית ביתר שאת. הדבר נגזר מחובתה המוגברת כרשות שלטונית לקיים את פסיקת בית המשפט, כלשונו וכרוחה, בלא הליכה בדרכי עקיפין, שאינן מגשימות את התכלית שהפסיקה נועדה להשיג." (בג"ץ 4805/07 **המרכז לפלורליזם יהודי – התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' משרד החינוך** (פורסם בנבו, פסק דין מיום 27.7.2008), פסקה 36 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה).

3. פסק דינו של בית המשפט הנכבד בענייננו הוא ברור וחד משמעי. בית המשפט הנכבד ביטל את סעיף 30א לחוק למניעת הסתננות, ולא השהה את בטלותו. בפסק דינו דיבר בית המשפט הנכבד בזכותם החוקתית של הכלואים לחירות, והורה על שחרורם של מי שאין עילה להוסיף להחזיקם לאלתר וללא דיחוי. "חייהם של כ-1,750 איש עשויים להשתנות מכליאה חסרת פתרון ליציאה לחירות ותקווה לעתיד", הדגיש בית המשפט הנכבד (פסקה 121 לפסק דינה של השופטת ארבל). על מנת "למנוע הגשת הליכים משפטיים שלא לצורך" בית המשפט הנכבד הבהיר ברחל בתך הקטנה את התוצאה האופרטיבית הנגזרת מן הסעד (פסקה 118 לפסק דינה של השופטת ארבל ופסקה 44 לפסק דינו של השופט פוגלמן).

4. נדגיש, כי בענייניו אין כל מחלוקת עובדתית. המשיבים מסרו בתגובתם נתונים לגבי סוגי הכלואים שעניינם נבדק, מספר הכלואים שעניינם נבדק ומספר הכלואים ששחררו. העותרים אינם חולקים על נתונים אלה. כאמור, נתונים אלה, כמות שהם, מוכיחים מעצמם את שנטען בבקשה.

5. השאלה העומדת להכרעה על יסוד נתונים אלה היא האם המשיבים מקיימים את הצו שניתן על ידי בית המשפט הנכבד ופועלים במתווה שקבע לאלתר וללא דיחוי? התשובה היא לא. המשיבים הולכים "בדרכי עקיפין, שאינן מגשימות את התכלית שהפסיקה נועדה להשיג". תחת לבדוק ולשחרר לאלתר וללא דיחוי מאות גברים אריתריאים וסודנים, רוב רובם של הכלואים,

שברור שאין כל עילה להוסיף ולהחזיקם – כלואים שכל המידע הנוגע אליהם "מצוי בידי הרשויות בנקודת הזמן הנוכחית, שכן מדובר במי שעניינם הובא לא אחת בפני הרשויות המוסמכות ובית הדין לביקורת משמורת של מסתננים" (פסקה 118 לפסק דינה של השופטת ארבל) – המשיבים מכלים את רוב זמנם ב"בדיקה" של עניינם של מי שהם סבורים שאין עילה לשחררם: מי שאינם אריתריאים או סודנים ויש אפשרות לגרשם; מי שחשודים בפלילים; קטינים שאין להם מלווה; ומי שמקבלים טיפול רפואי, או טרם סיימו בירור רפואי. כל זאת, על מנת שלא לשחרר את רוב רובם של הכלואים, תוך ביזוי לשונו, רוחו, תכליתו ומטרתו של פסק הדין.

6. עוד בראשית שנותיה של המדינה עמד בית משפט נכבד זה על כך שמנגנון ביזיון בית המשפט הוא הדרך לכוף אורגנים של המדינה לציית לפסיקה:

"אם המשיבים אמנם סירבו בשרירות לב לציית לצו הראשון אשר ניתן נגדם – ובשאלה זו אין אנו מכריעים כאן – מה ימריץ אותם לציית לצו נוסף אשר יינתן על ידי בית משפט זה באותו עניין? יתבעום המבקשים על ביזיון בית המשפט, ואז יוחלט אם הם קיימו את הצו הראשון, ובאיזו מידה קיימוהו, ואם הם התעלמו ממנו לחלוטין. צו נוסף באותו עניין עצמו, ולשם השגת אותה מטרה עצמה, או שאין בו צורך או שאין בו תועלת." (בג"ץ 238/51 דאוד נ' שר הבטחון, פ"ד ה' 1658, 1659).

7. מאז חזר בית משפט נכבד זה על כך שהדרך לכוף ממלאי תפקידים ציבוריים בשירות המדינה לציית לצווים שיפוטיים היא באמצעות הליכים לפי פקודת ביזיון בית משפט:

"[...] אציין כי במסגרת ההליכים לפי פקודת ביזיון בית המשפט יהא בידי המבקשים להעלות את הטענה כי טרם ניתנה החלטה בבקשתם לקבלת היתר בניה." (רע"פ 388/98 דרורי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, החלטתו של השופט גולדברג מיום 19.1.1998)).

ועוד:

"עיקר טענתה של העותרת היא כי המשיבים אינם מקיימים את החלטותיו של בית המשפט המחוזי שהורה על עיכוב ביצוע גזר הדין על בסיס הוראות חוק שירות המדינה. לפיכך, טענותיה של העותרת צריכות להישמע במסגרת ההליך המותווה בפקודת ביזיון בית משפט." (בג"ץ 6177/12 בן חמו נ' נציבות שירות המדינה (פורסם בנבו, פסק דין מיום 30.8.2012)).

ר' בעניין זה עוד פסיקת בתי המשפט המחוזיים בהליכים מינהליים בעניין תחולת פקודת ביזיון בית המשפט על מי שממלאים תפקידים ציבוריים בשירות המדינה: עת"ם (מחוזי ת"א) 1293/04 דומברובסקי נ' שר הפנים (פורסם בנבו, החלטה של ס' הנשיא שטרנברג אליעז מיום 1.6.2004); בש"א (מחוזי חיפה) 596/08 מוטפא נ' שר הפנים (פורסם בנבו, החלטה של ס' הנשיא גינת מיום 14.4.2008); עת"ם (מחוזי ירושלים) 146/07 אבנים מור בע"מ נ' מינהל מקרקעי ישראל (פורסם בנבו, החלטה של הנשיאה ארד מיום 6.8.2008).

8. למרבה הצער והדאגה, בית משפט נכבד זה נדרש בשנים האחרונות לא אחת להפרת צווים מוחלטים על ידי מי שממלאים תפקידים ציבוריים, ונאלץ לצוות על קיום פסיקותיו. ר' בעניין זה, למשל ובין היתר, בג"ץ 4247/97 **סיעת מרצ במועצת עיריית ירושלים נ' השר לענייני דתות** (פורסם בנבו, החלטה מיום 15.12.1998); בג"ץ 1648/97 **המועצה הדתית ראשון לציון נ' השר לענייני דתות** (פורסם בנבו, החלטה מיום 27.3.2000); בג"ץ 1020/99 **דואק נ' ראש עיריית קרית ביאליק** (פורסם בנבו, החלטה מיום 7.2.2001); בג"ץ 1748/06 **ראש עיריית דאהריה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (פורסם בנבו, החלטה מיום 24.7.2007); בג"ץ 8414/05 **ראש המועצה הכפרית בלעין נ' ממשלת ישראל** (פורסם בנבו, החלטה מיום 15.12.2008); בג"ץ 2732/05 **ראש מועצת עיריית עזון נ' ממשלת ישראל** (פורסם בנבו, החלטה מיום 5.10.2009); בג"ץ 4542/02 **עמותת "קו לעובד" נ' ממשלת ישראל** (פורסם בנבו, החלטות מיום 24.11.2008 ומיום 3.12.2009).

9. כך גם בעניינו. במצב הדברים שתואר בבקשה אין בידי העותרים כל ברירה אלא לפנות לבית המשפט הנכבד בבקשה על פי פקודת ביזיון בית המשפט:

"אכן, ההליך לפי פקודת הביזיון מטרתו לקיים הליך מהיר ויעיל שיוביל לקיום צו בית המשפט. יש חשיבות לכך שצווי בית המשפט יקוימו במועד שנקבע על ידי בית המשפט ובמיוחד שלא ידחה ביצועם כתוצאה מביזוי או זלזול. ... [לכך] צריך להתווסף שיקול חשוב נוסף – שיקול הצדק, דהיינו, אילו צעדים יהוו דרך אכיפה ראויה, מתאימה וצודקת... " (רע"א 3888/04 **שרבט נ' שרבט**, פ"ד נט(4) 49, 61-62 (2004)).

10. בית המשפט יתבקש לכופף את המשיבים – שר הפנים, מר גדעון סער, והיועץ המשפטי לממשלה, מר יהודה ויינשטיין – לציית לאלתר לפסק הדין.

3 בדצמבר 2013

ענת בן דור, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

אסנת כהן ליפשיץ, עו"ד

אסף וייצן, עו"ד

ב"כ העותרים בבג"ץ 7146/12